

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 38. ANUL XIII.

Telegraful este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la expeditur'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra expeditura. Pretiul pnenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu ann
8 fl. era pe o jumetate de ann 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe ann 12
pe 1/2 ann, 6 fl. v. a.

Sabiu, in 16/28 Maiu 1865.

Inseratele se platescu pentru
inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero
niici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Dela Senatulul imperialu.

Desbaterea asupr'a drumului de feru transsilvanu.

(Continuare si capetu din nr. 37.)

Referintele Dr. Reichbauer, dupace citeza din repre-
sentatiunea dietei transsilvane passagiulu reproduu in nr. din
urma, continua cuventulu sen' astfelu:

Pe bas'a acestei representatiuni, citate de mine din cuventu
in cuventu, diet'a aduse preamilit'a rogare, ca „din privintie
de economia nationala si de comerciul sa se statorésca Bra-
siovalu ca punctu preferinte de incepiare alu drumului fe-
ratu austriaco-transsilvanu cu alu Principatelor unite.”

Acum aru fi credintu cineva, ca aceste dorintie ale tierci,
enunciata mai cu unanimitate din partea dietei transsilvane, se
voru considera si decatra regimu. Acést'a insa nu s'au in-
templatu. Acelea in proiectulu de lege remasera cu totulu ne-
considerate; dar si in memorialulu, care l'au adusu regimulu
pentru motivarea proiectulu de lege, de acést'a representatiune
a dietei transsilvane nu se face nici baremu pomenire. Dar
cu atât'a mai vertosu se crediù indatoratu comitetulu acestei
inalte case, ca unulu alesu de o reprezentantia a imperiulu,
de a tiné séma acelor dorintie pronunciate de reprezentantia
tierci Ardealului, încatu permitu interesele imperiulu, cari fi-
resce trebuie sa decida aici inainte de tote altele.

Deci cu privire la aceste dorintie ale tierci si la referin-
tiile desfasurate, unu membru din comitetu, fiu alu acelei
tierci, facu propunerea: „Garantia intereselor pentru unu drumu
feratu cu locomotive dela Aradu pela Belgradu la Brasiovu
pana la fruntariulu imperiulu cu liniile laterale dela Copsit'a
la Sabiu si dela Belgradu la Clusiu se 'ncuviintieze in prin-
cipiu“, pecandu de alta parte se propuse, ca pentru drumulu
dela Aradu la Belgradu sa se asigure indata in modu defini-
tiv, ear pentru continuarea prin siesulu Tarnavei sa se enuncie
in principiu. In fine se propuse, ca subventiunea sa se 'ncu-
viintieze pentru lini'a Aradu—Belgradu—Copsit'a—Sabiu.

Tote aceste propuneri remasera in minoritate, pentruca
majoritatea comitetulu a fostu de parere, ca garantia interes-
seloru nu se pote pronuncia nici in principiu, nainte de a se
cunosce cu tota acurateti'a si prompteti'a marimei sarcinei, ce
vine a se lua, adeca spesele zidirei preste totu, precum si a-
dunarea baniloru si tote referintiele privitoare aici.

In urm'a acestor'a majoritatea comitetulu s'au intrunitu
la propunerea urmatoare:

„Sa se acorde o subventiune pentru lini'a Aradu—Vin-
tiulu de josu—Belgradu, propositiunea regimulu, privitoare la
acést'a linia, sa se iee in consideratiune, sa se recomande
inaltei case, a provocá regimulu, ca despre continuarea acestui
drumu spre Clusiu, Brasiovu si Sabiu, césta din urma si cu
privire la lini'a Belgradu—Copsit'a—Sabiu sa faca prelucrá-
rile asemenátore de lipsa atâtu in privintia tehnica si finan-
tiala, catu si in privintia incepiarei de drumurile statelor
vecine, si in sesiunea cea mai de aproape sa propuna despre
acést'a senatulu imperialu.”

Pe bas'a acestei decisiuni comitetulu a luat propozitiunea
regimulu la desbatere scrupuloasa. Aici nainte de tote trebu
sa se tina in evidintia, ca pelanga impregiurările de astadi nu
se pote accepta, ca drumulu transsilvanu se va pote duce la
deplinire cu poteri private, de aceea apoi la tota ntemplarea
voru trebu luate intr'ajutoriu poteriile finantiale ale statulu.
Deci intrebarea potu fi numai aceea, ca in ce modu mai pu-
tinu ingreunatoriu pentru statu sa dee elu aici mâna de ajutoriu.
In privintia acést'a comitetulu crediù, ca de ore ce regimulu a
si 'ncheiata cu d. Pickering pentru darea concessiunei la li-
ni'a Aradu—Vintiulu de josu—Belgradu—Sabiu—Turnulu ro-
siu, lucrulu celu mai practicabilu va fi, a face invoiela cu d.
Pickering si pentru prescurtarea drumulu pana la lini'a Aradu—
Vintiulu de josu—Belgradu, si a reduce concessiunea data la
lini'a acést'a.

Acum comitetulu trebu sa erueze summ'a, ce la casu de
concessiunare vine a se garantá pe ann in camete si annui-
ti. Spre acestu scopu au aflatu comitetulu a fi de lipsa,
ca sa asculte cunoascatori de lucru, si spre scopulu acést'a fu
rogatu d. directoru Schimke, care dirige dejá facerea drumulu
dela Aradu la Belgradu, a-si dá parerea. Din cuprinsulu
opiniunarei date in privintia acést'a de d. directoru Schimke
se vede acum, ca dupa invoielile de accordu facute pana a-
cum la zidirea de josu (stratulu) resulta o crutiare de
2,000,000 f. fatia cu spesele din proiectu, si ca tota zidirea
impreuna cu fundus instructus, se va urca la spese de
15,741,061 f. 42 xr. Mai departe declará, ca aceste spese se
voru reduce la 13,784,933 f. 65 xr. deca manuirea se va
preda societatii drumulu feratu dela Tiss'a, cáci prin acést'a
devinu de prisosu lucrátorele si carele, deorece drumulu tis-
sanu aru poté intrebuintia mijlocele sele si asupr'a acestui
drumu. Prin acést'a s'aru imputina multu cifr'a speselor, dar
s'aru mai imputina inca cu 494,380 f. 44 xr., prin urmare aru
cadé la 1.329,553 f. 23 xr., deca in privintia proiectelor mai
mari s'aru concede, a se faceacelea nu de feru, ci de lemn, in
specialu done poduri preste Muresiu si unulu preste Streiu.
Cu privire la aceste spese de cladire, apoi la spesele cu a-
dunarea baniloru, la cametele intercalare etc. d. directoru
Schimke computa capitalulu maximalu alu speselor pentru li-
ni'a cestiunata, candu cladirea si administrarea acelei'a s'aru
preda unei societati anumite, cu 22,648,019 f. 12 xr.

Comitetulu deci, cu privire la proiectele de cladire, apoi
la spesele computate de d. directoru Schimke dupa adevera-
tele trebuintie, mai departe cu privire la spesele adunarei ba-
niloru, a cametelor intercalare, in fine cu privire la acea
impregiurare, ca summ'a garantata pentru intrég'a linia A-
radu—Sabiu—Turnulu rosiu dupa invoiela facuta cu d. Pi-
ckering pentru lini'a acést'a intréga de 42 1/2 mile lungime
in proiectulu regimulu se propune cu 2,032,000 f., pentru li-
ni'a Aradu—Vintiulu de josu—Belgradu in lungime de 27 1/2 mile
a crediutu ca trebuie sa propuna summ'a de garantia anuala cu
1,050,000 f. pentru camete si stergerea capitalulu intratu in lucru.

Cu acést'a propunere se invoì majoritatea comitetulu, pe-
candu o minoritate voia sa fixeze summ'a de garantia cu
1,118,471 fl. Precum observai mai susu, comitetulu fu de
parere, ca cu privire la o concessiune data eventualminte dlui
Pickering si pentru acestu drumu, pe calea acést'a sa se in-
treprinda zidirea. Ear dupace din partea dlui conducatoru alu
ministeriulu de comerciul s'au enunciatu in comitetu indoiel'a,
ca ore priimi-va d. Pickering concessiunea si pentru lini'a mai
scurta, si érá téma, ca nu cumva retragendu-se acestu con-
cessiunariu sa devina cu 'ndoiela drumulu insusi, comitetulu
crediù, ca trebuie sa se ingrijésca si pentru acestu casu. In
urm'a acestor'a se crede datoriu a propune inaltei case alterna-
tiv'a, ca adeca regimulu la casulu acést'a sa se impoterésca, a
transpune tragerea liniei ferate dela Aradu—Alvintiu la Bel-
gradu nemijlocitu unui intreprindatoriu, sa-si castige pentru
acést'a pe calea creditulu banii trebuinciosi si in privintia
administrarei lui sa faca o invoiela cu societatea drumulu tis-
sanu séu cu vre-o alta intreprindere.

Comitetulu crediù, ca trebuie sa faca aceste propuneri,
pentruca in modulu acést'a facerea drumulu s'au inceputu,
regimulu prin invoiela din 6 Iuliu 1864 si-a castigatu dejá
mijlocele de bani pana la 5 mill., si pentruca aru fi mai usioru
a-si castiga si restulu pe calea acést'a. Dar totdeodata se
crediù comitetulu datoriu a statori summ'a in maximulu eii,
pelanga care regimulu sa-i remána mânilu libere, si adeca
13 1/2 mill., cu privire la computarea speselor prin d. direc-
toru Schimke.

Aici trebuie sa apostrofazu in numele comitetulu, ca elu
nu da preferintia nici unei'a din cele done alternative, ci va sa
lase numai in chipsuila regimulu, ca va sa faca drumulu
dandu concessiune pelanga sumele de garantia proiectate de

comitetu, ori pe calea zidirei imediate și a adunării banilor pe calea creditului.

Acestea au fostu principiile, ce conduseră pre comitetul la consultarea legii și la propunerile ce le are înaltă casa în reportul tiparitu alu comitetului. Mi iau voia, a le recapitulă astfelu: Comitetulu consimte cu propozițiunea regimului intrăceea, că la tota întemplantarea sa se ncuviințieze tragerea liniei de feru dela Aradu pe la Vintiulu de josu la Belgradu, ori dându-se concessiune altor'a, ori zidiadu-lu regimulu insusi. Ear câtu pentru continuarea lui mai de parte, comitetulu nu consimte cu regimulu, ci-lu rōga, că pentru continuarea drumului spre Clusiu Brasiovu și Sabiiu, și anume pentru direcțiunea Copsiti'a.—Sabiiu sa dispuna a se face cercetări mai de aprōpe în privinti'a tehnica și finantiala, și despre acēst'a în sesiunea cea mai de aprōpe sa faca acestei înalte case o propozițiune.

Prin motiunea comitetului cestiunea încopciării drumului la fruntariulu imperiului, precum și a continuării înlauntrulu țierei nu se prejudeca în nici o privintia, ci comitetulu propune, că nainte de a se aduce într'o cestiune atât de momentōsa vre-unu concludu definitivu sa fia materialulu gat'a și cernutu în tota privinti'a, și fiindca cu privire la valea Tarnavei nu este, comitetulu a facutu propunerea acēst'a. Cātu pentru modificări, ce aru fi a se face ici coala în propozițiunea regimului, acelea le voiu motivă, deca va fi de trebuinția, în desbaterea speciala.—

(Amu comunicatu acestu cuventu alu referintelnei Dr. Rechbauer din cuventu în cuventu, pentruca este o espunere pe scurtu a stărei actuale a acestei cestiuni, și că atare are însemnatatea sea mai multu decâtu momentana. Cele ce urmēza acum, le comunicămu numai extractive.)

Skene din Moravi'a critica fōrte aspru modulu de acum alu procederei regimului la facerea drumurilor de feru; căci pecandu societățile de actiuni, căror'a li se dă concessiune pentru cutare și cutare drumu, se înavutiescu, pe atunci statulu și binele publicu perde. Elu dara, desfasiurandu mai pe largu ide'a acēst'a, recomanda regimului, că drumurile ferate sa le faca statulu insusi nemijlocitu, prin urmare la astfelu de întreprinderi sa se lase afara consortiele mijlocitōre, cari înghitu summe mari fără nici unu folosu. Prin zidirea drumurilor ferate, și anume a rețieleloru întregi de drumuri ferate s'ara ajutā comerciulu publicu fōrte bine, și buna stare locuitoriloru aru cresce, pecandu prin procederea de acum a regimului—carea oratorulu o numesce cea mai rea din tōte—se 'navutiescu numai actiunarii spre daun'a publicului. —

Br. Kalchberg, că conducatorul ministeriului de comerci, reiepta mai antăiu pe scurtu a răspunde lui Skene, de ore ce acum nu e vorb'a despre acēsta întrebare, și că nu cumva sa se adevēresca și fatia cu drumulu transsilvanu dīs'a cea vechia: Roma deliberante Saguntum periit. Apoi cērcă a demonstrā, ca regimulu stă și astadi pelānga parerea sea, de a duce drumulu de feru deocamdata dela Aradu pe la Vintiu la Sabiiu și Turnulu rosiu, că sa se lege apoi de drumulu spre Bucuresci, Ruscicu și Varn'a. Dupa aceea apera regimulu de acusele, ce i se facuseră în reportulu comitetului: ca adeca regimulu, acordandu drumulu de feru transsilvanu fără consimțimentulu senatulu imperialu, aru fi lovit în constituțiunea imperiului, — ceeace cērcă a demonstrā prin legea din 13 Decembre 1863, și încheia cu proteste contr'a întrebuintiării astorfelu de cuvinte de aculare.

Dr. Herbst va sa vorbēsca. Presedintele dice, ca desbaterea e încheiata, la carea Herbst se rōga a se constată dar, ca espunerile Br. Kalchberg n'au fostu la locul lor. Într'acēst'a esprijinitu și de Dr. Schindler.

Dr. Rechbauer că referinte răspunde punctu de punctu la cuventulu Br. Kalchberg,

Dupa care apoi se ncepe desbaterea speciala. Proiectulu comitetului în liniamentele lui cele mai de frunte—caci a-lu reproduce întregu din cuventu în cuventu nu credemu de interesu pentru multimea cititoriloru nostri, — este urmatorulu :

Articulu I. Regimulu seimpoteresce, a efeptu zidirea unui drumu de feru cu locomotive, ce sa se lege de drumulu tissanu, dela Aradu pe la Vintiulu de josu la Belgradu în modulu acēl'a, că ori sa transpuna esecutarea acestei zidiri nemijlocitu unui întreprindiatoru și sa adune summele trebuinciose pentru zidire până la summa maximala de 13 millioane și cinci sute de mii fl. v. a. pe calea creditului, ori apoi sa dee concessiune pentru facerea și întretinerea acēstui drumu feratu.

Articulu II. La casu candu aru dă concessiune, se impoteresce regimulu, a assecurā din partea statulu pentru facerea și întretinerea drumului de feru amintitu garantarea

unui venitu curatu anualu de 1,500,000 fl. v. a. (și scrisu) în argintu din diu'a începerei umblării pe lini'a întreaga și pe-cātu ține concessiunea, asiā încātu, deca venitul curatu anualu alu drumului n'aru ajunge la catimea de susu, restulu sa se suplinēsca din partea administrațiunei statulu.

Articulu III cuprinde în trei puncte condițiunile pentru replatirea capitalulu, pentru actii și cupōne etc.

Articulu IV. Drumulu feratu espusu în articulu I, în decurgere de patru ani, socotindu dela diu'a subscrierei respectiveloru documente de concessiune, se acōrda eliberarea de darea venitulu. — Darea venitulu, ce vine a o răspunde întreprinderea dupa decurgerea acēstui terminu, se pōte aduce în socotelele sustinerii că erogatiune. — În privinti'a timbreloru de cupōne acēst'a nu se concede; pentru adausele din partea statulu nu răspunde întreprinderea darea venitulu.

Articulu V. defige modulu, cum pretiurile de transportu pe drumulu acēst'a au sa se platēsca în bani interni etc.

Articulu VI. supune documentele de concessiune și de cautiune la timbre fixe numai de câte unu fiorinu.

Articulu VII. dice, ca afara de condițiunile cele de mai susu va sa se priimēsca în documentulu de concessiune înca următoarele:

1) drumulu vine a se duce dela Aradu până la Branisc'a pe malulu dreptu alu Muresiului, de acolo trecendu riulu pe malulu stāngu pe la Vintiulu de josu până la Muresiu—Porto, și iarasi trecendu riulu pe malulu dreptu alu Muresiului până la Belgradu. — Concessiunaru se 'ndatorēza a zidi lini'a acēst'a de drumu în trei ani, încependu dela diu'a subscrierei acēstui documentu de concessiune și a o predā comerciului publicu.

Punctu 2) vorbesce despre modulu construierei drumului în specialu, despre zidirile de lipsa la statii, despre strātulu de pamentu, despre sinele de feru, despre poduri etc.

Punctulu 3) îndatorēza pre concessiunaru, a replati institutulu de creditu privilegiatu austriacu summele erogate până acum la 14 dile dupa darea concessiunei; asemenea a luā părțile de feru și de alte materii pentru antăia întocmire numai din Austri'a.

Celelalte puncte privescu la cautiune, la espropriare, la ducerea postei statulu, la telegrafulu dealungulu drumulu, în care privintia se dă voia și concessiunaru, a pune unu drotu în serviciulu drumulu insusi pe stālpii telegrafulu statulu. Cu deosebire punctulu 9 și 10 cuprindu tarifa mărfurilor și persōneloru. Celelalte puncte 11—22 determina casurile pentru transportarea militiei, a amplotiloru de statu etc. Dintre punctele acestea amintimu aici numai 13 (dupa care la timpuri de fōmete extraordinarie în imperiulu austriacu, spelele transportulu se potu imputinā prin Guvernulu statulu cu jumetate), precum și punctulu 18, (prin care Guvernulu statulu si-reserva dreptulu de a rescumperā drumulu dupa 30 ani.

Articulu VIII. Deca regimulu aru dă facerea drumulu mai susu numitu dupa articulu I nemijlocitu unui întreprindiatoru, acēl'a (Guvernulu) se 'mpoteresce a încheia pentru umblarea acēstui drumu feratu o învoiēla cu societatea drumulu tissanu ori cu vre-unu aktu întreprindiatoriu aptu.

Articulu IX. Direcțiunea și modulu continuării acēstui drumu de feru la fruntariulu imperiului se va statōri pe calea constituționala prin lege deosebita.

Articulu X. Cu esecutarea acestei legi se însărcinēza ministrulu de finantie și ministrulu de comerci și economia naționala.

La articulu I. iar vorbesce Skene și propune pentru milu numai 500,000 f. în locu de 572,702 f. acordati de comitetu. Pangratz propune a se redā proiectulu comitetului, că sa se ocupe acum îndata anumitu cu lini'a Aradu—Sabiiu—Turnulu rosiu. (Propunerea nu e sprijinita de ajunsu și cade între applause din drēpt'a).

La votare, articulu I din propunerea comitetului se priimesce.

La articulu II vorbesce Steffens, referintele minorității, care în numele eii, dupace desfasiura cu deameruntul computulu seu, propune a se garantā venitul curatu cu 1,118,471 fl. Este sprijinitu de ajunsu; dar dupa ce vorbescu Dr. Herbst și Dr. Schindler încontr'a lui,

la votare se priimesce articulu II dupa propunerea comitetului, și cu acēst'a ședinți'a din 12 Maiu se încheia.

În ședinți'a din 4/16 Maiu se continuă desbaterea asupra drumulu de feru transsilvanu.

Articulu III, IV, V și VI se priimescu fără desbatere.

La articolul VII propune Steffens a se dice, ca toate zidurile dela statii, podurile stabile, precum si alte obiecte alu drumului sa se faca de petra, caramida si feru, — „afara de cele doue poduri preste Muresiu si podulu preste Streiu“. Propunerea acest'a se priimesce. Asemenea si propunerea Dr. Herbst: ca in locu de sinele de 21 puncti, cu incuviintierea ministeriului de comertiu sa se poata intrebuinta si sine mai usiore. Unele schimbări se mai facu apoi in privinta costului de transportu. Ear articolul VIII, IX si X se priimescu dupa propunerea comitetului, si in fine se statoresce titlulu legi asi: Proiectu de lege privitoriu la cladirea si intretinerea unui drumu de feru cu locomotive, dela Aradu pe la Vintiulu de josu la Belgradu.

Sabiiu in 14 Maiu. Audimu din fante credibila, ca Excellentia Sea Parintele Metropolitu B. de Siagu n'a are de cugetu a inaugura in persoana deschiderea clasei VIII, si cu dens'a completarea Gimnasiului din Brasiovu, si ca dorintia Veneratului Ierarhu aru fi, a se face, cum amu dice, incoronarea gimnasiului in 17/29 Septembrie, — in acea di memorabila, in carea la anulu 1852. s'a pusu petra fundamentala pentru maretulu institutu, in dia, candu biserica noastra serbeza pomenirea santei Muceniei Sofi'a (Intielep-ciunea) cu cele trei fice ale ei: Pistis, Agapi si Elpis (Credintia, Iubirea, Sperantia), carea de catra fundatorii gimnasiului in urm'a svatuirei Archieresci s'a priimitu de Patrion'a Gimnasiului pentru toti tempii.

In 15/27 Maiu se immormenta dn'a Dordea, carea alaltari, esindu cu famili'a sea la dumbrava la maialulu iuristiloru, fu ajunsa repede de damla si adusa morta acasa.

Fundatiunea Ramontiana, dupacum se scrie „Concordiei“ din Vienn'a, consiste astadi in urmatoarele:

	Capitalu	usura
1) in obligatiuni	10,000 cu 4%	420 fl. v. a.
2) „ „	53,080 „ 5%	2786 fl. 70 xr.
3) la Iosifu Szabo	1500 „ „	94 fl. —

In summa obligatiuni 63080 fl. obligatiuni de statu si 1500 fl. bani dati imprumutu, cu unu venitu anualu de 3301 fl. 20 xr. v. a.

Mai suntu inca 4210 fl. v. a. dati imprumutu fondului seminariale fara de interusuriu.

Acesta summa cu cea de la Szabo facu laolalta 5710 fl., si fiindu ca cei de la Szabo suntu in m. conv. redusi la v. a. facu 5785 f. din summ'a acest'a, care acum'a aduce numai 94 fl. 50 xr. v. a. pe anu, aru trebui sa se cumpere obligatiuni urbariali (dessarc. pament.) transsilvane, si estmodu, fiindu cursulu acestor'a 70% pana 72% s'aru pote cumpera pentru summ'a de mai susu 8000 fl. v. a. in obligatiuni, adeca capitalulu de 5785 fl. s'aru urca prin asta operatiune la 8000 fl. v. a. cari aru aduce la anu 400 fl. v. a. si asi s'aru mari venitululu anualu alu fundatiunei lui Ramontianu cu 305 fl. 90 xr. v. a. La acestu lucru tragu atentia onor. publicu, cu atatu mai vertosu, ca din acesti 305 fl. 90 xr. se pote ajuta unu teneru la universitatea Vienei, dar recomandu acestu lucru mai alesu veneratulu Consistoriu metropolitau din Blasiu, carele intru intielesulu testamentului are de a dispune asup'a fundatiunei acesteia.

Cercandu totodata si catalogulu teneriloru, cari tragu stipendie din fundatiunea acest'a, aflai ca suntu 22. anume dupa specialitati: 1 medicu in Vienn'a, 1 pictoru in Monacu, 1 filosofu in Vienn'a, 8 juristi in Pest'a, 9 juristi in Sabiiu, 1 gimnas. in Cl. VI. in Blasiu, si 1 cancelistu onorariu in comitatulu Cetatii-de-Balta. — Albertu (Bela) Dorgo juristu in Pest'a are stip. de 63 fl. v. a. De e feciorulu comissariului provinciala din Bistritia Gavriilu Dorgou, carele e prevediutu cu salariu anualu de 1800 fl. m. c. si e omu cu avere, caci au cumperatu acum'a cu 12,000 fl. o mosia dela famili'a Cerei, trage acestu stipendiu in contr'a intentiunei fundatoriului. *) Caus'a acest'a inca striga „Sinodu!“

Varietati si noutati de di.

(Daru imperatescu.) Maiestatea Sea Imperatulu s'au induratu a daru Academiei unguresci din Pest'a 15,000 fl. din casset'a sea privata. Academia a hotaritu, a multami Domnitorulu prin o deputatiune respectabila, in carea se dice ca va fi si Franciscu Deak.

(Bibliotec'a romana.) Subt acestu titlu d. Tom'a I. Stoenescu au inceput a publica o seria de scrieri beletristice. Volu-poesii, fragmente etc.

*) La acest'a observa onor. Red. la „Concordiei“, ca acel'a e, si ca e pecatu, ca trage acelu stipendiu menitu pentru tineri romani lipsiti, pecandu d. Dorgo nu e nici un'a, nici alta Red.)

Principatele romane unite.

Dupa unu telegramu alu „Gaz. Transs.“ dto Bucuresci 23 Maiu 11 ore dupa amedi, sositu in Brasiovu in 24 Maiu 8 ore inainte de amedi. Via Timisiu.

O sentintia a sinodului din Constantinopole fu adusa aicea de unu ablegatu alu patriarchatulu. Ea condemneza in nume de dogma si canone mai multe legi votate si promulgate seu publicate mai daunadi, si provoaca (invita) pe principele Cuz'a, ca sa restaureze ear legile de mai nainte. (?) Ablegatulu s'a datu astadi preste granitia.

In Galati se intempla in 10 unu cutremuru de pamentu. Celu din 27 Aprile tinuse vre-o 25 de secunde, acest'a doue secunde.

Messagiulu domnescu, prin care se deschise sesiunea estrordinaria a corpurilor legiutoare din Romania in 2/14 Maiu 1865, este urmatorelu:

Domniloru Senatori! Domniloru Deputati!

Legi nedispensabile si de o utilitate urgenta, M'au determinatu a Ve convoca in sesiune estrordinaria.

Aceste legi au raportu la complectarea organisarei puterii judecatoresci, la concessiuni de lucrari publice si la crearea de stabilimente de creditu.

Guvornulu Meu Ve va infatisia, fara amanare, proiectele de legi relative la aceste cestiu.

Nu Me indoiescu, ca si in acesta sesiune veti contribui din tote puterile la complectarea noului edificiu socialu, ale carui'a fundamente le-amu pusu cu vointia si concursulu natiunei intregi.

Domned en sa Ve aiba in a sea buna paza.

Sesiunea estrordinaria a Corpurilor legiutoare este deschisa.

Alessandru Ioann.

C. Bosianu, Balanescu, Manu, G. D. Vernescu, I. Strat.

„Trompet'a Carpatiloru“ din 9/21 Maiu aduce o scire de mare importantia, ca adeca prin staruintiele dlui C. Negri, reprezentantulu Romaniei la Constantinopole, afacerea monastiriloru „inchinate“ decurge mai bine decum se potea crede. Totu acelu diariu ne spune mai pe largu despre missiunea calugarulu grecu din Constantinopole la Bucuresci, despre care se telegrafise „Gaz. Transs.“ Eata cuvintele ei in privinta acest'a:

„Suntu cate-va dile, de candu unu calugaru grecu, transmisu, se dice, de catra Patriarchulu Constantinopolei seu de catra sinodulu de acolo, umbla prin Bucuresci, face visite pe ici pe colea, spune ca aru fi venitu cu scrisori forte importanti catra Mitropolitulu primatu alu tierci; si reactiunea, care cauta, desperata de liniscea spiriteloru, sa aduca cu ori ce pretiu neastemperu, sa insinuiasca cu ori ce pretiu banuile si temeri, confunda venirea acestui calugaru, afilienza pretins'a lui missiune cu unu articolu ore-care, cu o scire ore-care esita de la Agentia Havas-Bullier, pe cari si-o copieza reactiunea de prin diariile straine.

Nu aru fi bine, ca Pre-Santi'a Sea Primatulu sa espeduiasca mai curendu de aici pe acestu calugaru? seu, celu putinu, sa dea ordinu vreunui dignitariu ecclesiasticu, sa spuna prin vr'o foia, ce lucru este acestu calugaru? pentru ce a venitu? si catu are sa mai sieda? deca bietulu omu a ayutu nenorocirea sa intereseze asi de multu, cu venirea sea in Bucuresci, pe tulburatorii de linisce, pe nascocitorii de havadisuri?“

Deca starea finantielorun unui statu este unu barometru pentru mesurarea aerulu inaintarei lui, apoi barometrulu pentru Romania sta forte reu. Dupa unu telegramu alu foiloru vienesse dto 7/19 Maiu, care astadi vinu a-lu adeveri si foile romane, ministrulu de finantie a subternutu consiliulu de ministri unu reportu, din care se vede, ca deficitulu statulu pe anulu espiratu a fostu 28, ear pentru celu curgatoriu 21 millione. In atari impregiurari intielegemu si appretiuimu vocea „Trompetei Carpatiloru“, carea de atat'a tempu striga mai necurmatu: Economia! Economia!

„Tromp. Carp.“ are in nr. seu 18 o corespundintia din Iasi, din carea vedemu, ca processulu Maiorescu, ce a facutu atat'a sensatiune in totu cuprinsulu — nu vomu dice numai: Romaniei, ci preste totu: romanimeii, s'a finitu in 27 Aprile cu declararea de nevinovati a celoru acusat. Cititorii nostri si aducu aminte, ca acus'a, espressa in publicu mai antaiu prin „Tribun'a romana“ din Iasi, fusese aceea, ca rectorulu universitatii de Iasi, Dr. Maiorescu aru fi ayutu umblari ilicite cu o professoritia dela scola centrala de fete din Iasi. Hotarirea curtiei criminale este acest'a: „Curtea declara, ca la scola centrala nu s'a petrecutu nici unu scandalu, ca intre d. Maiorescu si dn'a Rueckert nu a esistatu nici o

relatiune ilicita". Ne pare bine, pentru onórea inteligintiei si moralei universitatii - mame române, ca procesul a luat finitulu acest'a; dar totdeauna nu putem a nu reprobá acusele cele multe, ce se vérsa acum asupr'a „Tribunei române"; cáci credemu, ca atâtú prestatiunile cele insemnate ale „Trib. rom.", câtú si caracterulu celu solidu si defecatu alu redactorului eii, d. N. Ionescu aru trebúi sa scutésca pre acésta fóia de incriminare, ca a vorbitu, ceea ce a vorbitu, cu intentiune rea.

Dintr'alte, neavendu astadi nici in politic'a esterióra alte lucruri de interesu mai generalu, credemu ca cititorii voru luá cu placere la cunoscintia unele din amenuntele acestei pertractári criminale. Corespundintele „Trompetei Carpatiloru", dupace spune mai antáiu, ca martorii contr'a dlui Maiorescu se 'ncurcasera in cea mai mare confusiune si contradicere, continua: „Dupa conclusiunile dlui procure Varlanescu, care sustine acusatíunea, candu in toti Iasii nu indrasniau s'o mai sustina nici chiaru acei'a, de la cari isvoríse vuetele calomniatione, luá cuventulu d. V. Pogoru, care vorbindu antáiu despre isvorulu acestui procesu, adica despre fói'a „Tribun'a romána," acelu „oraculu din strad'a Talpariloru", care apare câte odata pentru a se ocupá cu impregiurările publice si private ale cetatieniloru, o tratá cu tóta ironi'a ce meritá o asemenea fóia dela unulu, care se aflá prea susu pentru a nu despretiúi sagetele Tribunei.

Trecendu pe urma la obiectulu acusatíunei, desfasíura intrig'a din punctu in punctu, din insesi aretările acusatiloru si terminá cu espressiune de dorere asupr'a stárei instructiunei nóstre publice, care incepuse a latí voiosu binefacátorele sele aripe asupr'a pamentului románu, candu „antic'a sapientia" cauta prin intrige meschine sa-i dea o profunda isbire si sa o afunde din nou in intunereculu, in care jacuse o vreme atâtú de indelungata. D. Cimar'a aperiatorulu dsiórei Rueckert desveli intr'o improvisare totodata científica si plina de spiritu procedur'a ridicula urmata dela inceputu in asta cauza, cestiunea de dreptu, teori'a abususului de putere; si trecendu pe urma la dr'a Rueckert, vorbí cu compatimire despre lovirea, ce se dá unei domnisióre straina intrigeloru professoriloru, lovire cruda si neomenósa, de care cu greu se vindeca anim'a unei femee. D. Marzescu, cá aparatoriu alu dnei Gross, facu storiculu processului, desveli cine suntu marturiile, cari acúsau pe invetiátoreloru, vorbí cu amaraciune despre resultatulu produsu de redactorele Tribunei si finí cu unu apelu caldurosu cátra judecatori. Ceilalti membri ai aperiarei, dnii P. Carpu, I. Negruzzi si N. Mandrea renunciarä la cuventu.

Dupa câte-va minute se pronunçiá sentinti'a de cátra presiedintele curtii sub applausele nesfersíte ale publicului inteliginte ce se aflá fatia.

Asiá s'a mantuitu (finitu) processulu intentatu lui Maiorescu, dara publiculu e nerabdatoriu sa afle cele ce au sa urmeze. Intr'unu rostu strigau cu totii:

„Cum inca nici unu pasu in contr'a calumniatoriloru? ei suntu inca in functiuni ale statului, nu suntu dati judecátii, candu s'au incercatu sa pateze onórea acelu institutu, in care se crescú fetele cetatieniloru, candu au cautatu sa ingrópe viitorulu unui barbatu, care merita stim'a generala, candu au culezatu sa intinda o mână profana pe reputatiunea unei domnisióre onorabile!

Fói'a, care a facutu tóte chipurile sa vire gróz'a in familiile cetatieniloru, e inca nepedepsita!

Publiculu ascépta cu frigurile nerabdárei momentulu, in care se va dá cuvenit'a satisfacere persónelorü, familielorü, institutului societátii vatemate."

Prospectu politicu.

Din cestiunile europene eminéza încátu-va numai caus'a italiana, in carea Pap'a si regimulu regescu pare ca se apropie totu mai multu unulu de altulu. Partidele ultr'aístice scuipa focu, cáci regele va sa se slobóda la impaciuiri cu Papismulu, si se dice, ca Garibaldi si Mazzini iar voru pasi la mijlocu cu provocatiuni de rescolare pentru eliberarea Venetiei. Despre caus'a germana nu vomu perde multe cuvinte, pánacandu nu vomu vedé adunata diet'a Schleswig-Holsteiniana si nu vomu audi parerea eii in caus'a sea propria.

Mai nou. Scirile cele ne liniscitóre despre referintiele între staturile unite americane si Messicu, respective Franci'a, s'au domolitu; cáci solulu francesu a fostu priimitu din partea presiedintelui Iohnson, si de amendóue pártile s'au manifestatu simtieminte amicabile.

Unu telegramu de mare importantia spune, ca Jefferson Davis; presiedintele staturiloru resbelice impreuna cu fami-

Redactoru respundiatoriu Zacharia Boiu.

li'a si cu statulu seu majoru s'a prinsu si s'au adusu la Washington.

Nr. 19—1

CONCURSU.

Comunitatea bisericesca greco-orientala din Lugosiu in urmare determinatiunei din 2/14 Maiu a. c. nr. 4 re'noiesce escrierea concursului pentru postulu de invetiatoriu la din nou infiintand'a classa IV normala-capitala. Cu acestu postu suntu anualu impreunate emolumentele urmatóre: 315 fl. v. a. salariu, 84 fl. bani de cortelu, 30 meti de gráu si 12 orgii de lemne, din cari are a se provedé si incaldirea scólei.

Dela competente se cere cá sa documenteze:

1. prin atestatu de botezu, ca e Románu de relegea greco-orientala.

2. prin testimoniu, ca a finitu studiele preparandiale in institutulu preparandialu din Aradu.

3) prin documente, ca afara de studiele preparandiale, posedé si alte sciintie.

4) prin atestatu despre portarea politica si morala.

5) cunóscerea limbelorü si anii servitiului invetiatorescu. Se voru preferi in sa, cari pe lánge acestea voru documentá:

a) ca a absolvitu preparandi'a cu eminentia;

b) ca posedé cualificatiunile recerute pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scóle capitale-normale.

Competentele, aceste documente nesmintitu le va tramita pân' la ultim'a luniu 1865 c. v. adresandu-le francate cátra subserisulu, cáci la cele mai tardíu tramise nu se va reflectá. Lugosiu in 11/23 Maiu 1865.

Ioann Marco m. p.

Protopres. si presied. alu comunei biser. gr.-or.

Die Zukunft (Venitoriulu)

uniculu organu, ce ese la Vienn'a in limb'a germana, pentru interese slavice si române, edatu de I. de Delpiny, redigeatu de L. Leskovec, deschide cu 1 Maiu 1865 abonamentu nou. Pe anulu intregu 10 fl., pe 1/2 anu 6 fl., pe 1/4 anu 3 fl., pe luna 1 fl.

Románii prin participare corespundiátore potu contribuí, cá „Zukunft" sa se prefaca in diariu de tóte dílele.

Intr'o negotiatoria

de măruri diferite curente in Sabíu se cauta unu invetiacelu cu crescere buna in etate de 13—14 ani, care sa fia studiatu cele 4 classe ale gimnasiului micu si clasele reale.

A se adressá cátra Onor. Redactiune a „Telegrafului Románu cu gur'a ori in scrisu."

19—1

Sirupu albu de peptu

Acest'a se aprobá de mai multe fisicate unu mijlocu pentru ori ce tuse vechia, pentru dorere de peptu, ragusiéla de ani, plumani balóse, tuse magarésca, gasteru in gátu, aprinderi in gátlegiu, guturaiu, tuse cu sánge, scuipatura de sánge, nădufu, despre acestea tóte liferéza cele mai bune rezultate, si se afla mai multe sute de ateste.

Pentru Brasiovu amu datu uniculu Depusetoriu **Dlui S. P. Mailatu** in butelie originali a 1 f. si a 2 f. in argintu (sunatori).

G. A. W. Mayer

Breslau, Prussi'a.

Possessorelui fabriciei Dlui G. A. W. Mayer in Breslau, Prussi'a, aflatoriului si singurului fabricantu alu adeveratulu cam in tóta Europ'a pretiuitulu Sirupu albu de peptu, i se descoperi o recunoscintia frumósa atingendu fabricatulu seu, de Episcopulu Esc. Sea d. de Deaky unulu in Crestinismulu catolicu inaltu pretiuitu archiereu care pórtä titlu a unui secretu consiliaru a pré S. Pap'a. Carea spre bagarea de séma in genere, se publica aci.

Subiscalitulu adeverezu, ca Sirupulu albu de peptu alu Dlui G. A. W. Mayer din Breslau, luandulu din spetieri'a Dlui Ant. Pasperger la S. Salvatoru l'amu intrebuintiatu contr'a unui cataru greu, necontenita tuse si plumana balósa, cu celu mai bunu resultatu, si dupa intrebuintiare a cátoru-va butelii mi restaurá sanatatea pe deplinu, deci lu recomandü fia-cui care patimesce de asemenea bóle, cu cea mai mare asecurare. Jaurinu, 25 Iuniu 1864.

Sigismundu de Deáky,

Episcopu in Casarapelu si abate capitulului de Jaurinu.

(18—2.)

Burs'a din Vienn'a 15/27 Maiu 1865.

Metalicele 5%	71 35	Actiile de creditu	184
Imprumutulu nat. 5%	76 10	Argintulu	106 75
Actiile de banca	800	Galbinulu	5 21

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.